

Цюпак І.М. Обґрунтування необхідності тьюторства в дошкіллі/ Цюпак І.М.// Розвиток життєвої компетентності особистості в умовах освітніх трансформацій: виховний, психологічний, інклюзивний виміри : збірник матеріалів Всеукр. наук.- практ. конф., м. Херсон, 20-21 вересня 2018 р. Том II / За ред.А.М.Зубка, В.В.Примкової та ін. – Херсон: Айлант, 2018. – С. 104-106.

Цюпак Ірина,

доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Херсонський державний університет,

кандидат педагогічних наук

м. Херсон

ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ТЬЮТОРСТВА В ДОШКІЛЛІ

Багато педагогів аналізують інноваційні практики в освіті й виходять на новий рівень осмислення власних ідей, пошуку засобів передачі власного досвіду. До таких інноваційних практик можна віднести й тьюторський супровід. Інтерес до тьюторства полягає в тому, що виникає потреба до створення та розроблення індивідуальних освітніх програм і планів для дітей, а позиція «тьютор» ще не з'явилася в переліку педагогічних професій, проте все частіше виникає замовлення на введення технологій тьюторського супроводу в закладах освіти. У цій ситуації ми сподіваємося, що наше дослідження, присвячене тьюторству, допоможе дати відповіді на широке коло питань, що виникають з приводу цього явища.

Світ не стоїть на місці постійно відбувається безліч змін, які є не тільки у свідомості, принципах і звичаях людей, кардинально змінюється система освіти: перехід від пріоритетного виконання навчальних планів до інтересів розвитку конкретної особистості. У зв'язку з цим педагогічна діяльність викладача в педагогічній практиці стає більш багатогранною, набуває нового значення [2].

Тьюторство по праву займає міцне положення в освітніх організаціях, особливо в світлі інклюзивної (інтегративної) освіти, де роль тьюторства, як супровід й наставництво в соціально-освітньому середовищі дітей не просто

велика, а й необхідна. Тьютор – педагог, який діє за принципом індивідуалізації й супроводжує побудову вихованцям своєї індивідуальної освітньої програми; педагог-наставник, здатний забезпечити соціально-педагогічний супровід дітей при виборі та проходженні ними індивідуальних освітніх траєкторій; той, хто супроводжує процес освоєння нової діяльності [4, с. 51].

Якщо говорити про роль тьюторства в освітніх закладах, можна стверджувати, що це є дійсно важливим явищем, адже допомога й підтримка дітей в соціально-освітньому просторі часто необхідна не тільки дітям з особливими освітніми потребами, але і тим дітям, у яких є проблеми в засвоєнні навчальної програми, соціально-психологічні проблеми (педагогічна занедбаність, дезадаптація тощо), а також «обдарованим» дітям.

На сьогоднішній день у дослідженнях науковців (Ткачук А.О., Попович О.В., Койчева Т.І., Гадецька З.М., Шаран Р.В., Костельна Л.І., Шуневич Б.І., Іващенко М.В., Плахотнік О.В., Колос К.Р.) феномен «тьютор» зустрічається у поєднанні з феноменом «дистанційної освіти» або направлено на роботу зі студентами. Проте на жаль, в українських закладах вищої освіти сьогодні немає окремої спеціальності для підготовки тьюторів. Однак в найближчому майбутньому дана спеціальність повинна з'явитися в навчальних програмах закладів вищої освіти. А поки, для того щоб стати тьютором, необхідно отримати вищу педагогічну освіту, пройти курси тьюторів, студіювати профільну літературу й додатково зайнятися самоосвітою [3].

Необхідно повернутися до того, що тьютор – це свого роду наставник, він постійно аналізує потреби й здібності свого підопічного, відстежує його інтереси, координує освоєння необхідних навичок й сприяє його становленню як цілісної, самодостатньої й гармонійної особистості, а це значить, що і в дошкільних закладах освіти тьютор може і повинен допомогти дітям адаптуватися до тих умов, в які вона потрапляє, при цьому успішно розвиватися відповідно до програми, але маючи можливість індивідуальної діяльності.

Як зазначає Баєва А.П., тьюторство передбачає, що весь освітній процес можна індивідуалізувати відповідно до особливостей дитини, її потреб і можливостей [1].

В дошкільних закладах освіти використовується та чи інша програма, яка передбачає, що в освітньому процесі дитина так чи інакше повинна засвоїти весь матеріал, особливо це проявляється в старших групах, де найчастіше стоїть мета: підготувати дитину до школи, за принципом наступності в освітніх установах. Але і в закладах дошкільної освіти є діти з проблемами в процесі розвитку: один малюк непосидючий, інший неухажливий, а третій гіперактивний тощо. І коли більшість малюків з групи засвоїли матеріал на достатньому рівні, декілька дітей залишаються на низькому, тобто в цілому не засвоїли той матеріал, що унормований в програмі. А якщо дитина навпаки має можливість розвиватися швидше за своїх однолітків, якщо мова йде про «обдарованості», виникає необхідність зробити так, щоб освітній процес захоплював усіх дітей з їх індивідуальними особливостями, можливостями, ось тут і необхідно звернутися до тьюторства.

Баєва А.П. також підкреслює, що тьютор зможе не тільки створити індивідуальну програму для засвоєння дитиною матеріалу або норм і правил поведінки в соціумі. Він організує освітній процес так, що з огляду на особливості дитини, буде можливе засвоєння програми відповідно до вимог. Тьюторство в закладі дошкільної освіти дозволить не тільки до допомоги дітям в засвоєнні програми, але й дасть можливість розвивати дитину відповідно до її можливостей, не порушуючи процес розвитку інших дітей. Особливість тьюторських технологій полягає ще й у тому, що вони дозволяють тьютору посилити індивідуальний ресурс вихованця зовнішніми (соціальними) ресурсами, тобто тьютор стає своєрідним "посередником" між дитиною і можливостями «світу», «соціуму» [1].

Потреба у тьюторі в закладі дошкільної освіти виникає без сумніву, саме в дитячому садку можна скласти індивідуальну освітню програму, сформувати пізнавальну активність, навчити дитину вчитися, що збільшує ймовірність того,

що в школі цій дитині буде простіше влитися в освітній процес. Тьютор не тільки допоможе дитині, він зробить освітній процес орієнтованим на особистість дитини, її можливості.

Важливо розуміти, що тьютор – це не нянька, яка весь час перебуває з дитиною, вирішує за неї проблеми й повністю контролює кожен її крок, а фахівець, завдання якого допомогти дитині відповідно до її особливостей і можливостей вирішувати проблеми (в розвитку, соціалізації) в індивідуальному порядку. Це говорить про те, що тьютор може супроводжувати не одну дитину, а декількох, тобто групу дітей з закладу дошкільної освіти або безпосередньо в групі, складаючи індивідуальну програму для кожного малюка.

Тьютор працює з батьками й педагогами для вирішення тих чи інших освітніх завдань, виступаючи в ролі консультанта щодо конкретної дитини. Завдання, які реалізуються тьютором, різноманітні, Баєва А.П. виділяє такі:

- супровід дитини в її життєвому середовищі, допомога в організації середовища розвиваючого характеру;
- підготовка умов для освіти особливої дитини в конкретній системі закладу освіти;
- заняття з дитиною з подолання дефіцитів розвитку й формування нових компетенцій;
- партнерство з сім'єю в питаннях розвитку й освіти дитини, рекомендації в підборі розвиваючих, корекційних і освітніх програм;
- правова та освітня підтримка сім'ї в реалізації прав дитини в усіх соціальних інститутах [1].

Таким чином, можна стверджувати, що тьютор – фахівець, який потрібен у закладі дошкільної освіти, як рушійна сила для розвитку та підтримки дітей з урахуванням індивідуальних особливостей та можливостей кожної особистості. Незважаючи на високий рівень професійної підготовки вихователя, обсяг роботи у закладі дошкільної освіти з реалізації вимог Базового компонента дошкільної освіти, просто не залишає достатньо часу, який необхідний, щоб допомогти дитині з особливими потребами, обдарованістю, чи з інших

індивідуальних питань вихованців. При цьому компетентність тьютора може вирішити їх за більш короткий проміжок часу, так як він працює цілеспрямовано з однією дитиною або невеликою групою дітей.

Література

1. Баева А. П. Тьюторство в дошкільному освітанні: важний елемент педагогічної діяльності чи дань моде?[електронний ресурс]/ Баева А. П. – Режим доступу: <http://docplayer.ru/29017002-Baeva-anastasiya-petrovna-mbou-maloshuyskaya-sosh-vospitatel-dou-maloshuyskiy-detskiy-sad-tyutorstvo-v-doshkolnom-obrazovanii-vazhnyy-element.html>.

2. Пахомова Т.М. Роль тьюторства в системі педагогічної освіти? [електронний ресурс]/ Пахомова Т.М. – Режим доступу: <http://intkonf.org/pahomova-tm-rol-tyutorstva-v-sistemi-pedagogichnoyi-osviti>.

3. Тьютор [електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://poprofessii.in.ua/tyutor>.

4. Цюпак І.М. Сутність дефініції «тьютор» у сучасному просторі дошкільної освіти/ Цюпак І.М.// Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції (19-20 квітня 2018 р., Херсон). – Херсон, ТОВ «Борисфен-про», 2018 – С. 51-52.

Відомості про автора:

Цюпак Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, Херсонський державний університет, Педагогічний факультет, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти.

Адреса: м.Херсон, вул. Мала Садова, буд. 8, кв. 51.

Моб.тел.: 095 367 000 4

irinacupak@gmail.com